

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาความมั่นคงชายแดนภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ระหว่างไทย-กัมพูชา ในกระแสการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาจังหวัดตราด” วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี่จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ (Mixed Method) คือจะใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นหลักและการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) ดังนั้นผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 2 หัวข้อหลัก คือ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
 - 1.1 การกำหนดประชากร
 - 1.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
2. การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ
 - 2.1 การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ
 - 2.2 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม
 - 2.3 การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ
 - 2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงสำรวจ

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่ประกาศใช้กฎอัยการศึกของจังหวัดตราดใน 3 อำเภอ โดยวิธีการหาข้อมูลแบบการอภิปรายกลุ่มเฉพาะ (Focus – group Discussion) เป็นการอภิปรายโดยอาศัยผู้ให้ข้อมูลที่มีสถานภาพเดียวกัน เพื่อหาข้อมูลร่วมกันตามแนวอภิปรายกลุ่ม ผู้ที่จะใช้ในการอภิปรายเฉพาะกลุ่มเก็บรวบรวมข้อมูล (ประกอบด้วยผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภา หัวหน้าสำนักงานปลัดเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับแผนงาน โครงการ) ทั้ง 14 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ

อำเภอเมืองตราด จำนวน 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. เทศบาลตำบลตะกวด
2. องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมกลัด
3. เทศบาลตำบลชาราก
4. องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากุ่ม

อำเภอคลองใหญ่ จำนวน 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. เทศบาลตำบลคลองใหญ่
2. เทศบาลตำบลหาดเล็ก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่
4. องค์การบริหารส่วนตำบลไม้รูด

อำเภอบ่อไร่ จำนวน 6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. เทศบาลตำบลบ่อพลอย
2. เทศบาลตำบลหนองบอน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อพลอย
4. องค์การบริหารส่วนตำบลด่านชุมพล
5. องค์การบริหารส่วนตำบลช้างทูน
6. องค์การบริหารส่วนตำบลนนทรี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์ “ศักยภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการความมั่นคงชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา : กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดตราด” โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 1 ข้อ และคำถามปลายเปิด (Open Ended) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการวัดศักยภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการความมั่นคงชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา : กรณีศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 8 สภาปัญหา แต่เพื่อให้ได้รายละเอียดในการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้แยกรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ตรงกับบริบทของพื้นที่ที่ทำการศึกษาคือ 12 ประเด็นปัญหา ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) โดยมีหัวข้อการศึกษา ดังนี้

1. เรื่องยาเสพติดชายแดน จำนวน 6 ข้อ
2. เรื่องแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จำนวน 3 ข้อ

3. เรื่องการค้าอาวุธตามแนวชายแดน จำนวน 3 ข้อ
4. เรื่องสินค้าเถื่อนและสินค้าหนีภาษี จำนวน 3 ข้อ
5. เรื่องการค้ามนุษย์ตามแนวชายแดน จำนวน 3 ข้อ
6. เรื่องการนำเด็กและสตรีค้าประเวณี จำนวน 2 ข้อ
7. เรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ จำนวน 3 ข้อ
8. เรื่องการก่อการร้าย จำนวน 3 ข้อ
9. เรื่องการโจรกรรมตามแนวชายแดน จำนวน 3 ข้อ
10. เรื่องการลักลอบค้ายาเสพติด จำนวน 2 ข้อ
11. เรื่องการฟอกเงิน จำนวน 3 ข้อ
12. เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางการเพิ่มศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมในการจัดการความมั่นคงชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา : กรณีศึกษาจังหวัดตราด ลักษณะแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิด (Open Ended) จำนวน 13 ข้อ

การสร้างเครื่องมือวิจัย และการสรรหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์ และนโยบายความมั่นคงของชาติ ความหมายความมั่นคงรูปแบบใหม่ ความหมายของการจัดการ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือเพื่อทำการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษา (รศ.ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์) ตรวจสอบความถูกต้อง หากความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเนื้อหา ครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องเหมาะสมของภาษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาให้ได้ข้อความที่เที่ยงตรง และมีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้สัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนประชากรในพื้นที่ อายุการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ติดกับแนวชายแดน งบประมาณแต่ละปี แผนงานโครงการด้านความมั่นคงในแต่ละปี ลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 1 ข้อ และคำถามปลายเปิด (Open Ended) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการวัดศักยภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการความมั่นคงชายแดนภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ระหว่างไทย-กัมพูชา : กรณีศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 8 สภาปัญหา แต่เพื่อให้ได้รายละเอียดในการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้แยกรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ตรงกับบริบทของพื้นที่ที่ทำการศึกษายเป็น 12 ประเด็นปัญหา

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางการเพิ่มศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมในการจัดการความมั่นคงชายแดนภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ระหว่างไทย-กัมพูชา : กรณีศึกษาจังหวัดตราด ลักษณะแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิด (Open Ended) จำนวน 13 หัวข้อการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางความเรียง
2. การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การศึกษานี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย สำหรับการวัดระดับศักยภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการความมั่นคงชายแดน โดยสัมภาษณ์จากประชากรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สร้างแบบวัดศักยภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการความมั่นคงที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์ให้คะแนนการวัดศักยภาพ	ระดับคะแนน
ทำเป็นประจำ	5
ทำบ่อย ๆ ครั้ง	4
ทำพอประมาณ	3
ทำนาน ๆ ครั้ง	2
ไม่เคยทำ	1

ในการตีความช่วงค่าเฉลี่ยจะแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 4.20-5.00	แสดงว่า	มีส่วนร่วมมาก
คะแนนระหว่าง 3.40-4.19	แสดงว่า	มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก
คะแนนระหว่าง 2.60-3.39	แสดงว่า	มีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนระหว่าง 1.80-2.59	แสดงว่า	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
คะแนนระหว่าง 1.00-1.79	แสดงว่า	มีส่วนร่วมน้อย

การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์จะใช้วิธีการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมด 14 แห่ง โดยแต่ละกรณีศึกษาจะใช้วิธีการ ดังนี้

การสัมภาษณ์ ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือ

1. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้นิเวศสัมภาษณ์เจาะลึก (ตามภาคผนวก) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-informants) หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว พบปัญหาที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมให้ได้รายละเอียดที่สมบูรณ์มากขึ้น

2. การอภิปรายเฉพาะกลุ่ม (Focus-group Discussion) เป็นการอภิปรายโดยอาศัยผู้ให้ข้อมูลที่มีสถานภาพเดียวกันเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันตามแบบสัมภาษณ์ (ดังรายละเอียดภาคผนวก) ผู้ที่จะใช้ในการอภิปรายกลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภา หัวหน้าสำนักงานปลัด เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับแผนงาน โครงการ

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจะสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมในการจัดการตรวจสอบเสถียรภาพ การจัดทำค่ายบำบัดผู้ติดยาเสพติด การร่วมรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการร่วมการกำจัดแหล่งแพร่โรคระบาด เป็นต้น โดยมีอุปกรณ์ช่วยเพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องการสังเกต เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการความมั่นคงชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา เพื่อประกอบการวิเคราะห์โดยปราศจากอคติต่อปรากฏการณ์ที่สังเกตให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงที่สุดในการวิจัย

การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้จะใช้รูปแบบ ดังนี้

การตรวจสอบการสัมภาษณ์ โดยใช้ผู้สัมภาษณ์ที่มีหน้าที่ต่างกัน คือการสัมภาษณ์ ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภา หัวหน้าสำนักงานปลัด เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับแผนงาน โครงการ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ และการอภิปรายกลุ่ม ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลจากบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละประเด็นหลัก และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี